

Poštnina plačana v gotovini

Cena 2 Din

DRAMA

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI 1932/33

Gospa Inger na Oestrotu

nov
Premijera 21. oktobra 1932

IZHAJA ZA VSAKO PREMIJERO

UREDNIK: FR. LIPAN

LJUBLJANA, MIKLOSICEVA C. 34/II

TELEFON 24-63

**ELEGANCA
TOČNOST
SOLIDNOST**

FRANCOSKI, ANGLEŠKI PLAŠČI

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Izhaja za vsako premijero

Premijera 21. oktobra 1932

Maria Vera:

Gospa Inger na Oestrotu

»Henrik Ibsenova dela so evropski kulturni zaklad. Njegov vpliv na naš intelekt izvira iz mogočne veličine njegovega pesniškega zanosa. Treba je ugotoviti, kaj je v njem včerajšnje, kaj današnje, in kaj predvsem neminljivo, večno; nočemo oživljati literarno-historične mumije, pač pa grozeče živo pojavo strogega pesnika, največjega poetično-moralnega genija, ki ga je izza Friderika Schillerja rodil germanski duh.«

To je napisal Th. Roffler, eden najmodernejših literarnih kritikov v svoji knjigi »Henrik Ibsen« iz leta 1925.

Romantična drama mladega Ibsena »Gospa Inger na Oestrotu« se vrši na Norveškem leta 1527., v dobi borb za osvoboditev iz danske oblasti. Gospa Inger, potomka mogočne in slavne norveške rodbine, je v svoji prvi mladosti prisegla ob krsti podlo umorjenega narodnega junaka Knuta Alfsöna, da bo maščevala ta sramotni čin in osvobodila svoj podjarmljeni narod.

Čutila je v sebi božje poslanstvo in v njen heroizem je upal ves narod. S tem je sprejela breme odgovornosti, pretežno za svojo žensko nrav. Več let je Inger zvesto služila svoji vzvišeni življenski nalogi. Ko pa je iznenada spoznala švedskega grofa Sten Stureja, je njegova lepota udušila v njej plamen narodnega junaštva. Iz te tajne ljubavne zveze dobi Inger sina. Iz politično-nacijonalnih ozirov mora ostati njena ljubezen in materinstvo — tajnost. Grof Sture vzame otroka na Švedsko, Inger pa sameva na Oestrotu. Kratkim dnem sreče slede dolga leta skrbi in bojazni, dvomov in upov za bodočnost njenega sina. Odslej so ji roke zvezane. Ne more več odkrito delovati za blagor domovine, ker iz političnih interesov drže Švedi trdno njenega, nadvse ljubljenega sina kot talca.

V svoji resignaciji in osamelosti sprejme roko Šveda Gyl-denloeva. Zakon z neljubljenim možem pa ji ne prinese tolažbe, pač pa jo še bolj odtuji norveškemu ljudstvu. Tudi njene hčere iz tega zakona ne morejo utešiti hrepenenja za otrokom njene ljubezni, ki je vrhu tega sin, ki bi po vsej pravici lahko postal v odločilni uri vladar svobodne Norveške.

Ko začne drama, se srečajo na dvoru Gospe Inger danski državni svetnik Nils Lykke, stari norveški plemič — begunec Olaf Skaktavl in sel iz Švedske — ta je sin Ingre Gyldenloeve. Inger svojega sina ne pozna, ker ga od njegovega rojstva ni videla. Nils Lykke jo z različnimi intrigami zapelje v usodno zmoto, da je ta sel iz Švedske legitimni sin grofa Stureja in tekmeec njenega sina. V materi se vzbudi neodoljivo »kraljeva mati«, ki pušči umoriti nespoznane ga sina, misleč, da bo s tem rešila svojemu otroku življenje in krono.

Tragičen konec Gospe Inger je neizbežen. Določeno ji je bilo po božji in po lastni volji izvršiti v življenju veliko nalogo. Ona pa je postala nezvesta Bogu in sebi sami. To je bila sreča in propast njenega življenja.

Poleg usode gospe Inger, polne kolebanja med dolžnostjo in ljubeznijo in borbe med heroizmom in bojaznijo, ki ji razkrajaja živce in jo tira na rob blaznosti — se razpleta ljubavna drama njene hčerke Eline. Ljubezenski prizori med njo in danskim vitezom Nils Lykkejem so poetični, kot jih more ustvariti le genijalen pesnik iz svojega lastnega notranjega doživljanja. Istočasno dokumentirajo Ibsenovo naziranje o ženski in njenem poslanstvu v življenju moža. »Žena je najmogočnejše bitje na svetu in v njenih rokah je, da privede moža tja, kjer ga hoče imeti sam Bog.« In resnično očisti Nils Lykkeja velika in silna ljubezen dekleta, ki njo samo pogubi.

To je precej daleč od svobodnega čuvstvovanja, bi rekel kdo. In vendar ni. Koliko strtih življenj, samomorov iz nesrečne ljubezni beleži ravno dnevna kronika našega časa. Sicer nas pa Henrik Ibsen v »Gospe Inger« prestavi v žarišče romantične dobe, one dobe, ko so žene v prostranih dvoranah samotnih gradov imele toliko časa za sanjarjenje o vitezu, neustrašenem in svetlem na časti, kot njegov ščit. In zato so bile morda večkrat in bolj razočarane kot moderne žene.

»Edda« — stara pesnitev o nordijskih junakih nam pripoveduje o »skaldih«, ki so bili pevci-pesniki in vojščaki obenem. Tako je bilo tudi Ibsenovo poslanstvo. Toda bil je pesnik in borivec za etiko in moralo v naših plehkkih in razdvojenih časih — in to je bila velika Golgota njegovega življenja.

Ante Novak:

Človek

Vozila in ljudje so hiteili v obeh smereh čez most; kdo ve, kam se jim je vsem tako mudilo... Most se je tresel. Drava pa je mirno tekla po svoji tisočletni poti in se ni brigala za nikogar. Hladna in umazana je šla tudi ona svojo pot... Ustavil sem se ob ograji in zrl v to mokro neprijaznost, ki se ni ustavila niti za trenotek.

Tu skočiš, pa se voda zgrne nad teboj — in vse je v redu. Če se smrti, ki se skriva v tej mokroti, ne bi branil...

Od teh misli me je odvrnil prizor, ki je te misli le potrjeval.

Na gladini je plaval piščanec. Kako je prišel v Dravo, Bog sam ve. Toda nagon samoobrambe mu ni dal umreti. Ni plaval, kakor plavajo druge ptice... Z razprostrtimi krili se je odganjal od gladine, vztrajno in enakomerno se je odganjal in se počasi približeval desnemu bregu, čeprav je bil levemu bližji.

Ljudje so se ustavljali in opazovali ta nenavadni prizor. In čudno: bili so vsi tihi... Razen majhnega dečka, ki je stal na desni poleg mene in vpraševal svojo mamico:

»Mamica, kako je prišel v Dravo?«

»Ne vem, Dragec! Najbrž je kje padel v vodo in ni mogel več ven!«

»Pa zakaj se tako odganja?«

»Da ne utone, Dragec! Ti bi tudi bincal, če bi padel v vodo!«

»Pa se bo rešil, mamica?«

»Ne vem, sinček!«

»Mora se rešiti, mamica! Saj je tak revček!«

Ljudje so se nasmehnili in molče zrli za piščancem. Meni je bilo vroče... Toda pomagati ni mogel nihče.

Na Dravi je majhen umeten otoček, okoli kola nekaj dračja. Na tem kolu pa je bil privezan ribiški čoln. Piščanec se je okrenil in jo ubral v to smer.

»Mamica, ribič ga bo rešil!« je zavrnil deček, ljudje pa so se nagnili čez ograjo, da bi točneje videli, kako bo. Poleg mene je stal možakar v težkih škornjih in z lopato v roki. Odhrknil se je, pljunil in se zadril v reko ter z mahanjem opozoril ribiča na piščanca. Ribič je piščanca zagledal, okrenil čoln in čakal... Zagrabil ga je za vrat in ga dvignil visoko v zrak, da nam pokaže, da ga je ujel. Potem ga je pa pomočil v vodo...

Deček je vprašal mamico, zakaj to dela. Mati pa je zagrebla prste v njegove plave lase in oči so se ji razprle...

Ribič je vrgel piščanca v čoln k ribam.

Možakar je pljunil čez ograjo in se zakrohotal: »Ta hudič je pa poceni do piščanca prišel!« Krohotaje je potem v svojih težkih škornjih odkrevsal po svoji poti.

Ko mu mati ni odgovorila, je deček vprašujé uprl svoje oči v mene — pa mu tudi jaz nisem odgovoril...

Spogledala sva se z materjo in sva vedela drug o drugem: človek se nama je zastudil!

Razno

Majhno gledališče z veliko preteklostjo. V Leningradu so proslavljali te dni 100letnico »Aleksandrinke«, današnjega Državnega akademskega gledališča. Kar je za Pariz Comédie Française, za Dunaj Burgtheater, za Berlin Schauspielhaus am Gendarmenmarkt, to je bila Aleksandrinka za Petrburg in je še danes Akad. gledališče za Leningrad: šola gledališke umetnosti, zavetišče dramatike, tradicije in obljudljena dežela za vsakega gledališkega igralca in gledališko igralko.

Aleksandrinka ima razmeroma malo prostora za gledalce; pretežni del zavzema 110 lož v šestih vrstah, v parterju je 241 fotelov in 181 navadnih stolov: je torej izrazito družinsko in družabno gledališče, kjer se gledalci v odmorih med seboj obiskujejo in pozdravljajo.

Pred 100 leti Aleksandrinka pač ni privabljala »boljše« družbe, saj je bilo takrat gledališče za Rusa kuriozitet, ki so se je »boljši« ljudje izogibali. Plemstvo in dvorski krogi so rajši hodili v izrazito fevdalno Mihailovo gledališče, kjer se je igralo francosko; Aleksandrinko so smatrali radi ruskega jezika za plebejsko. Zato so jo polnili zlasti trgovci, nižje uradništvo in kar je temu podobnega. Ljudje te vrste so nosili navadno brade, pa se je radi tega reklo, da je Aleksandrinka gledališče za »bradače«. Temu primeren je bil seveda tudi reper-toar, ki je obsegal same grozljive drame, presunljive in patrio-tične komade.

Pa je imelo gledališče že takrat odlične umetnike. Pozneje se je za Aleksandrinko zavzel Nikolaj I., sicer velik reakcio-narec, pa velik prijatelj gledališke umetnosti. Prav nič mu ni ugajalo, da ima v ruski metropoli francosko gledališče prednost pred ruskim, in nič ni skrival svojih simpatij do ruskega. Pogosto je prihajal v Aleksandrinko ter se je osebno zanimal za reper-toar in za privatne zadeve igralcev. Aleksandrinka je po-stala tako zbirališče »boljše« družbe, »bradači« so izginili — nadomestile so jih sijajne večerne toalete, fraki in svečane uni-forme. Tako se je izobraženstvo začelo vedno bolj nagibati k ruski drami.

Prehod od klasicizma k realizmu in pozneje k naturalizmu se je izvršil brez posebnih potežkoč. V vseh teh razdobjih je odgojila Aleksandrinka dolgo vrsto odličnih umetnikov. Vrhunec je dosegla pod ravnateljstvom artilerijskega poročnika Telakovskega.

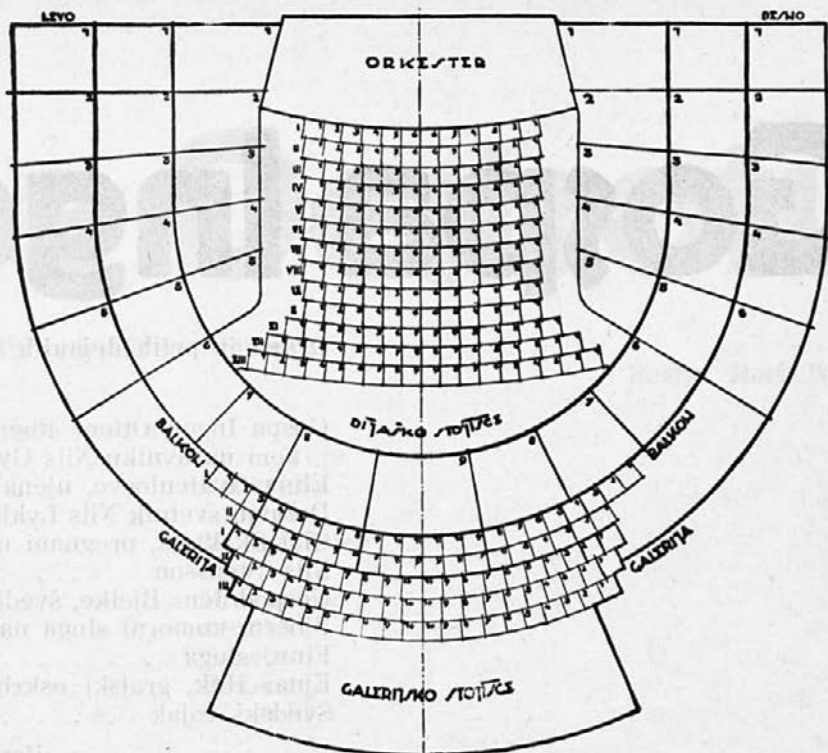
Seveda je imela Aleksandrinka vedno ogromen dotok novih moči. Vsi boljši igralci so se naravnost pulili za čast, da bi prišli na to najbolj eksponirano gledališče. Tem primerna je bila tudi trema, ki je pretresala novince. Glavna igralka Savina pripoveduje n. pr. v svojih Spominih, da jo je pri prvem nastopu v Aleksandrinki stresal mraz in strah, da je stala tam okamenela, da je bila živa podoba smrti, da je krčevito segala po kulisah in da je imela, ko je stopila na oder, občutek, ko da se potaplja v ledeno mrzlo ali vrelo vodo.

V zadnjih 15 letih je Aleksandrinka marsikaj doživela. Njen pomen in njena vloga v ruskem gledališkem življenju pa še ni omajana, kar najbolj dokazujejo obsežne jubilejne slavnosti.

R.

Lastnik in izdajatelj: Uprava Nar. gledališča v Ljubljani. Predstavnik: Oton Zupančič. Urednik: Fr. Lipah. — Tiskarna Makso Hrovatin, vsi v Ljubljani.

RAZVRSTITEV SEDEŽEV V DRAMI

A. PRELOČ

Ljubljana, Marijin trg - Tel. 3456

Gospa Ingena Oestrotu

Drama v petih dejanjih. Spisal Ibsen. Prevedel Fran Albrecht.

Režija: Maria Vera.

Gospa Inger, Ottona Roemerja po kraljevem dvor-
nem upravniku Nils Gyldenlo Maria Vera
Elina Gyldenloeve, njena hči Boltarjeva
Državni svetnik Nils Lykke, dan Gregorin
Olaf Skaktavl, pregnani norvešk M. Skrbinšek
Nils Stensson Jan
Gospod Jens Bjelke, švedki polk Bratina
Bjoern, komorni sluga na Oest Jerman
Finn, sluga Sancin
Ejnar Huk, grajski oskrbnik Potokar
Švedski vojak Pianeecki

Posli, kmeti, švedski vojaki.

Dejanje se vrši na Norveškem v dvorcu Oestrotu ob drontheimskem fjordu v letu 1528.

Po drugem dejanju daljša pavza.

Blagajna se odpre ob pol 20.

Parter: Sedeži I. vrste	Din 32 —
„ II. - III. vrste	„ 30 —
„ IV. - VI. „	„ 27.50
„ VII. - IX. „	„ 25.50
„ X. - XI. „	„ 23.50
„ XII. - XIII. „	„ 21.50

Lože v parterju	Din 108 —
I. red	„ 108 —
„ II. red	„ 128 —
„ III. red	„ 76 —
„ IV. red	„ 81 —
„ V. red	„ 22 —
„ VI. red	„ 27 —
„ VII. red	„ 16.50

Peti ložni sedanjost

Začetek ob 20.

Konec ob pol 23.

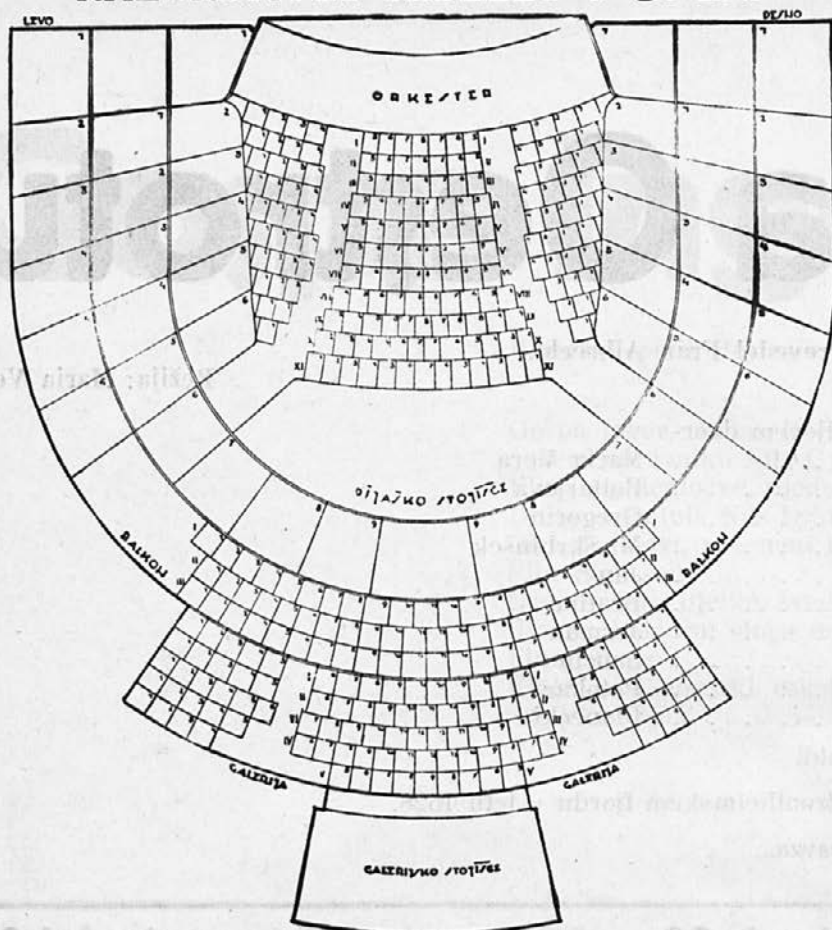
Balkon: Sedeži I. vrste	Din 21.50
„ II. „	„ 18.50
Galerija: „ I. „	„ 15 —
„ II. „	„ 12.50
„ III. „	„ 10.50
Galerijsko stojišče	„ 2.50
Dijaško stojišče	„ 5.50

Pradpisana taksa za penzond je vračunana v cenah

VSTOPNICE se dobivajo v predprodaji pri gledališki blagajni v opernem gledališču od 10. do pol 1. in od 3. do 5. ure

D

RAZVRSTITEV SEDEŽEV V OPERI

Bonboni, čokolade, bonbonijere, pecivo,
sadni soki, marmelade

ŠUMI

LJUBLJANA, GRADIŠČE 7-9

Tovarniška zaloga

Vedno sveže blago Nizke cene